

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 984/2020
10.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа привремени старатељ Огњен Отовић, адвокат из ..., против туженог Привредног друштва за одржавање и обезбеђивање објеката, имовине и друге услуге „Телус“ А.Д. Београд, чији је пуномоћник Војислав Јовановић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1944/18 од 07.03.2019. године, у седници већа одржаној 10.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1944/18 од 07.03.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Краљеву П1 366/2014 од 17.10.2017. године ставом првим изреке поништено је решење туженог бр. 1149 од 26.02.2014. године као незаконито. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца којим је тражено да се тужени обавезе тужени да га врати на рад. Ставом трећим изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу, за период од 07.03.2014. године до 20.04.2016. године, на име накнаде штете – изгубљене зараде, исплати појединачно наведене месечне износе у изреци са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, док је тужбени захтев од досуђеног износа за период почев од априла 2016. године закључно са децембром 2016. године, за износе наведене у изреци, одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 103.766,58 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1944/18 од 07.03.2019. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог и потврђена пресуда Основног суда

у Краљеву П1 366/2014 од 17.10.2017. године у ставу првом, другом, у усвајајућем делу става трећег изреке, као и у ставу четвртом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на пословима ... („... V степена“) по уговору о раду од 21.04.2005. године са анексом уговора од 24.02.2011. године. Решењем туженог бр. ... од 26.02.2014. године тужиоцу је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе и непоштовања радне дисциплине и радни однос му је престао даном достављања решења, а са осигурања је одјављен 06.03.2014. године. Према образложењу решења, тужилац је током јануара 2014. године послове обављао несавесно, немарно и непрофесионално, јер се недолично понашао према запосленима код корисника услуга обезбеђења, странкама у објекту и према колегама запосленим код туженог. Телеком Србија АД, као корисник услуга, дана 23.01.2014. године поднео је притужбу на тужиочев рад због тога непрофесионалног понашања у току јануара 2014. године, јер се у више наврата свађао са запосленима и странкама, упућујући им и увреде. Контролом тужиочевог рада утврђено је да су примедбе из Телеком Србија АД биле оправдане, јер тужилац није обављао своју радну дужност у складу са Упутством за рад запослених на пословима непосредне физичке заштите (Упутство бр.6 од 01.09.2017. године). Дана 08.01.2014. године, затечен је на послу без обавезне униформе, коју је задужио код послодавца, па је уместо службених ципела носио своје чизме, а на себи је имао приватну кожну јакну. Истог дана на захтев руководиоца, одбио је да потпише извештај о контроли и да да изјаву поводом учињене повреде, а приликом друге контроле - 23.01.2014. године, поново је затечен без комплетне униформе. Тужилац је на тај начин, по оцени послодавца, извршио више повреда радних обавеза: несавесно и немарно извршавање радних и других обавеза; недолично понашање; очигледно несавесно обављање послова и рад у супротности са радном етиком; поступање противно упутствима и процедурама; немарно обављање поверених радних задатака и непристојност према клијентима; флагрантно нарушавање угледа послодавца код корисника Телеком Србија АД и његових клијената. Пре отказа уговора о раду тужилац је упозорен на разлоге на које се није изјаснио.

Тужилац је током трајања радног односа код туженог, као ..., био подвргнут лекарским прегледима 04.02.2011. године, 01.08.2012. године и 06.09.2013. године. Према првом извештају тужилац је здравствено способан за рад на радном месту ... са У другом извештају је дата оцена да је тужилац здравствено способан за рад, уз посебну назнаку да је здравствена контрола потребна за једну годину, док је у трећем извештају дата оцена да је тужилац здравствено способан за рад без ..., са посебном назнаком да је за шест месеци потребна контрола.

У току овог спора, против тужиоца је покренут кривични поступак због основане сумње да је учинио кривично дело ометање правде на штету адвоката туженог и судија Основног суда у Краљеву и кривично дело угрожавања сигурности. Тужиоцу је одређен притвор почев од 20.04.2016. године и експертски тим Специјалне затворске болнице – 20.06.2016. године је оценио да је тужилац особа са параноидним поремећајем личности и болује од перзистентног поремећаја са суманутошћу. Симптоми душевне болести детаљно наведени у налазу, били су присутни и у време извршења кривичног дела које је тужиоцу стављено на терет. Тужиочеве способности да схвати значај дела, као и могућности да управља својим поступцима у време радње кривичног дела су искључене. Предлог експертског тима је да се тужиоцу изрекне мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, с обзиром на озбиљну опасност да понови слична или тежа кривична дела. Тужиоцу је изречена мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, с тим што ће се ова мера обуставити када се утврди да је престала потреба за лечењем и чувањем учиниоца у здравственој установи. Тужилац је 25.05.2016. године ступио у Специјалну затворску болницу у Београду на извршење изречене мере безбедности.

Из налаза и мишљења комисије лекара – вештака Специјалне болнице у Београду је 26.04.2017. године, који је дат у овом спору, суд је оценио да због душевног обољења, тужилац није могао да схвати значај радње повреде радне обавеза и дисциплине и последице који су довеле до отказа уговора о раду.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је у побијаним нижестепеним пресудама примењено материјално право када је оспорено решење о отказу уговора о раду поништено као незаконито, с обзиром да нису нису били испуњени услови за примену отказних разлога из члана 179. ст. 2. и 3. Закона о раду. Према наведеним одредбама закона послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђене општим актом или уговором о раду (тачка 2.) и ако запослени не поштује радну дисциплину приписану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца (тачка 3). Услови за примену отказних разлога дисциплинског карактера постоје ако је запослени у време извршења повреде радне обавезе способан да расуђује и да управља својим радњима, док нарушавање радне дисциплине мора да прати свест о недисциплини (елемент свести и вољни елемент). Уколико запослени у време извршења повреде радне обавезе и дисциплине није био способан да расуђује и одлучује о својим поступцима, његова одговорност је искључена.

У време настанка и трајања повреда радних обавеза, као и понашања које је манифестовао у јануару 2014. године, тужилац није могао да схвати значај својих дела и да управља својим поступцима, што је утврђено из налаза и мишљења вештака психијатара. Имајући у виду да у време извршења повреде радних обавеза и испољеног понашања које представља повреду радне дисциплине, тужилац није био способан да расуђује и одлучује о својим поступцима, тужилац није могао бити проглашен кривим за несавестан, немаран рад и одговорним за понашање супротно интерним актима и процедурама послодавца. Стога су судови правилно поништили решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду.

Одлуке судова су засниване на налазу и мишљењу које је стручни тим лекара психијатара дао у овој парници, а исто мишљење је дато и у кривичном поступку који је против тужиоца паралелно вођен. Урачунљивост запосленог се претпоставља, али ова претпоставка је оборива, па је у току поступка разјашњен психички статус тужиоца у време извршених повреда и утврђено да тужилац није био способан да расуђује и управља својим поступцима. Стога је без утицаја околност што је тужени у моменту доношења оспореног решења имао потпуно супротна сазнања о здравственом стању тужиоца.

Правилна је оцена нижестепних судова да је захтев тужиоца за враћање на рад неоснован, применом одредбе члана 191. став 1. Закона о раду, према којој ако суд донесе правноснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, одлучиће да се запослени врати на рад ако запослени то захтева. Међутим, тужиоцу је у току спора изречена мера безбедности обавезног прихијатријског лечења и чувања у здравственој установи у трајању дужем од шест месеци (док траје потреба за лечењем), на основу чега је настао отказни разлог из члана 176. тачка 4. Закона о раду. Управо ова околност искључује обавезу послодавца да запосленог реинтегрише у радни однос, чак и када суд у истој парници утврди да му је радни однос незаконито престао. Као последица незаконитог отказа, тужиоцу припада право на накнади штету – изгубљену зараду, сагласно члану 191. ст. 2. и 3. Закона о раду, за период од 07.03.2014. године до 20.04.2016. године у неспорној висини према подацима које је доставио тужени, будући да је тужилац одјављен са осигурања 06.03.2014. године, а да му је притвор одређен од 20.04.2016. године.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић